

A warm, intimate photograph of three people. On the left, a woman with long brown hair, wearing an orange t-shirt, leans in and smiles at a young child. The child, with light brown hair, is holding a small blue and white toy bicycle and looking towards the right. On the right, a woman with curly brown hair and glasses, wearing a grey and white striped t-shirt, is also smiling at the child. The background is a soft, out-of-focus light color, suggesting an indoor setting with natural light. The overall mood is joyful and supportive.

Helsingfors

**Omfattande
inlärningssvårigheter
eller blandad specifik
utvecklingsstörning**

Definition och diagnos

Med blandad specifik utvecklingsstörning (F83) menas att det förekommer omfattande avvikelser i utvecklingen i förhållande till åldersnivå på mer än ett delområde (språkutveckling, gestaltning, motorik, lärande). Samtidigt kan barnet också ha svårt att koncentrera sig eller agera tillsammans med barn i samma ålder.

Varje barn utvecklas i egen takt. Man talar om utvecklingsstörning när barnets utveckling avsevärt avviker från de jämnårigas och problemen stör barnets vardagliga funktionsförmåga. Det är viktigt att identifiera avvikelser från den normala utvecklingsvariationen för att man ska kunna ge barnet rätt slags stöd.

Svårigheter i de olika delområdena av barnets utveckling

- **Språkliga utmaningar** kan handla om en svårighet att uttrycka sig genom tal eller att förstå språk som talas. Barnets tal kan vara knappt, splittrat eller otydligt. Barnet kan ha svårt att begripa långa instruktioner eller mer komplicerade begrepp. Språkliga utmaningar återspeglas ofta i skolan, i samband med läsning, skrivning och läsförståelse.
- **Perceptionsstörning** kan innebära en svårighet att uppfatta delar av komplexa sammanhang, dimensioner och detaljer eller att visualisera. Till vardags kan detta ses som svårigheter med att klä på sig, bygga saker, uppfatta tiden eller att lära sig matematik.
- **Motoriska utmaningar** märks som en svårighet att lära sig grov- och/eller finmotoriska färdigheter. I vardagen kan man se detta såsom klumpighet, försiktighet, att barnet stöter till något, har svårt att använda bestick eller sax eller att knäppa knappar.
- **Problem med uppmärksamhet och exekutiva funktioner** kan innebära impulsivitet och en svårighet att koncentrera sig på det nödvändiga. Svårigheter kan uppstå då barnet ska starta eller avsluta en aktivitet och planera egna funktioner. Problemen med uppmärksamhet och exekutiva funktioner kan visa sig antingen som överdriven aktivitet eller brist på aktivitet.
- **En utmaning inom social kompetens** kan ses som en svårighet att notera och förstå andras känslor och beakta andras perspektiv. Barnet kan ha svårt att tolka andras röstlägen, ansiktsuttryck och gester. Bristande sociala färdigheter visar sig ofta som svårigheter att delta i lekar och att fungera med jämnåriga.

Undersökningar

En övergripande uppfattning om barnets utveckling skapas i ett multiprofessionellt samarbete inom hälso- och sjukvården. Beroende på situationen bedöms barnets utvecklingsnivå av en psykolog/ neuropsykolog, ergoterapeut, talterapeut, fysioterapeut, sjuksköterska och läkare. Utöver en professionell bedömning av barnets

färdigheter och funktionsförmåga får man ytterligare viktig information av hemmets och skolans beskrivning av hur barnet fungerar i vardagen. En läkare ställer diagnosen utvecklingsstörning på basis av undersökningar och yrkesutbildade personer bedömer behovet av rehabilitering och stöd.

Habilitering

De vanligaste habiliteringsformerna är talterapi och ergoterapi. Syftet är att stödja barnets uppväxt och utveckling samt att göra det möjligt för barnet att delta i vardagen. Målen för habiliteringen fastställs individuellt så att de motsvarar barnets behov. Föräldrarna deltar aktivt i habiliteringsprocessen. De har en avgörande roll för att integrera färdigheterna från habiliteringen i barnets vardag. Terapeuterna handleder vanligen utbildningspersonalen att handla på ett sätt som stöttar barnet. Habiliteringen fokuserar på barn under skolåldern.

Uppföljning

Man följer regelbundet upp barnets utveckling och hur habiliteringens målsättningar har nåtts. Genom uppföljningen kan barnets diagnos preciseras. Ibland stärks barnets färdigheter på ett visst område, och avvikelserna i utvecklingen är inte längre betydande. Om barnets svårigheter trots habilitering och stödåtgärder allvarligt stör vardagsfunktionerna enligt åldersnivån, kan barnet få diagnosen lindrig intellektuell funktionsnedsättning. Uppföljningen fortsätter vanligen medan habiliteringen fortgår. Därefter flyttas uppföljningen till skolhälsovården, som vid behov kan konsultera specialister inom barnneurologi eller barnpsykologi.

Stödåtgärder i småbarns- pedagogiken och skolan

Barnet är berättigat till nödvändigt stöd inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen. Stödet kan vara grupp- eller barnspecifikt och med det avses exempelvis stöd av en speciallärare på deltid eller en heltidsanställd speciallärare i grupp. Från undervisningsmaterialet kan man plocka ut centrala teman som lämpar sig för eleven och fokus för inläringen eller man kan anpassa en uppgift enligt barnets skicklighetsnivå. Man kan erbjuda barnet undervisningsmaterial på

lättläst språk samt konkreta och visuella hjälpmedel. Målet med undervisningen är att barnet ska kunna använda sig av sina styrkor. Det är viktigt att barnet får upplevelser av framgång med tanke på att barnet ska kunna utveckla en positiv självbild och ha motivation att gå i skolan. Det är avgörande att barnet själv noterar sina färdigheter och lär sig nytt samt känner sig värdefull som hen är. Skolans stödåtgärder planeras i samarbete med lärare och familj, och ofta även med psykolog eller neuropsykolog.

Stöd i familjen

Föräldrarnas viktigaste uppgift är att ge barnet en trygg och kärleksfull uppväxtmiljö. En regelbunden vardag, rutiner och förutsägbarhet är nyttigt för alla barn. Tillräcklig sömn och näring samt mångsidiga aktiviteter och fri lek är grundläggande förutsättningar för barnets uppväxt

och utveckling. Det är möjligt att få stöd för en smidig vardag och föräldraskapet från vårdinstansen eller Helsingfors stads tjänster för barn och familjer. När föräldern mår bra är det möjligt att ge barnet tillräckligt med uppmärksamhet och stöd för tillväxt och utveckling.

Helsingfors

Helsingfors

Helsingfors

Specialmottagningar för barn, Helsingfors stad, 2026
Susanna Leivonen, barnneurolog, MD
Alisa Olkinuora, psykolog, PsM